

Het sprookje van de man die hogerop wilde.

Er was eens een man, die op een kantoor werkte, waar men bloempotten vervaardigde. Als de mensen hem op verjaardagen samen met zijn vrouw tegenkwamen, dan keek hij altijd heel trots, wanneer zijn vrouw vertelde dat hij functionaris was bij het Centraal Kantoor voor de Keramiek. Hij was namelijk sous-chef van de onderafdeling Correctie-coördinatie, bij de afdeling Modelcontrôle van de hoofdafdeling Bloempotmodellen. Zijn directe chef was chef Modelcontrôle. Dat zei zijn vrouw er ook graag bij op verjaardagen, en zij vergat dan nooit eraan toe te voegen dat haar man negen mensen onder zich had werken.

Zelf kon hij de term 'functionaris' zeer waarderen. Deze had de klank van eerbiedwaardigheid en degelijkheid, zoals 'commissaris' en 'notaris' ook hadden, terwijl er geen enkele informatie over de aard van de werkzaamheden in doorkwam. Wel kon men hem dan voorstellen, gezeten achter een schrijftafel, met links een extra ladenblok (alleen zijn chef en hogergeplaatsten mochten zowel links als rechts een extra ladenblok naast hun schrijftafel aanvragen). Hij had de voorkeur gegeven aan het ladenblok links, hoewel de meeste andere souschefs het ladenblok rechts prefereerden, en hij had er zelfs af en toe een onverdraagzame lacherige opmerking over gekregen. Hij rekende het ladenblok links echter tot zijn stijl van werken.

Zijn werk bestond er uit, te zorgen dat zijn ondergeschikten op tijd hun wekelijkse overzichten bij hem inleverden, en deze overzichten te bundelen en te voorzien van een samenvatting en inhoudsopgave, dit ten behoeve van chef Modelcontrôle. In de wekelijkse overzichten stond gedetailleerd weergegeven, welke correcties op bloempotontwerpen de medewerkers hun chef adviseerden. Het uitschrijven van een dergelijk advies was een heel karwei, omdat het diende te geschieden aan de hand van schoonheidsnormen voor bloempotmodellen, die chef Modelcontrôle wekelijks formuleerde. Nu wilde het regelmatig voorkomen, dat die schoonheidsnormen de ene week anders waren dan de andere week, en dat de medewerkers van de onderafdeling Correctie-coördinatie erg veel tijd kwijt waren om alle correctie-adviezen zó te schrijven, dat ze niet in tegenspraak waren met eerdere schoonheidsnormen. De ervaring had geleerd, dat medewerkers van de afdeling Modelontwerp er dan als de kippen bij waren, om aan te tonen dat er op onsamenhangende wijze correcties werden aangebracht.

Sous-chef Correctie-coördinatie deed deze werkzaamheden nu ruim zeven jaar, en naar ieders volle tevredenheid. Niemand verwachtte dan ook, dat hij zelf minder tevreden met zijn werkzaamheden zou zijn, en niemand verwachtte, dat deze man andere talenten zou bezitten, dan die, welke nodig waren voor het uitoefenen van zijn functie.

Op een dag - het jaar was reeds gevorderd tot week 22 - was hij juist bezig met het doorlezen van een wekelijks overzicht van correctie-adviezen, dat een van zijn ondergeschikten hem had gebracht, toen hem de angst overviel, dat hij veroordeeld was om zijn leven lang, tot hij met de VUT zou mogen, zich bezig te houden met deze wekelijkse overzichten. Zou hij het afschuwelijke idee tegen zijn vrouw durven vertellen? Maar zij was altijd zo trots op hem geweest, hoe zou ze nu nog tegen andere mensen kunnen opscheppen over de keurigheid van zijn functie, als hij er zelf niet meer in geloofde? Zijn chef zou hem met gemaakte vriendelijkheid aanhoren, en zeggen dat het helemaal niet erg was als week 22 ditmaal iets later opgeleverd werd, en ondertussen zou hij niet weten of zijn chef wel meende wat hij zei, en of hij misschien later, bij zijn beoordeling, niet ingepeperd zou krijgen dat hij week 22 destijds zo laat had opgeleverd vanwege geringe werkmotivatie. Nee, hij keek wel uit om zijn chef hiervan in kennis te stellen. Bij zijn ondergeschikten hoefde hij al helemaal niet aan te komen, dat wist hij zeker. "Hoe denkt u dat wij ons werk vinden, daar is uw werk heilig bij", zouden ze zeggen. "Elke week weer nieuwe schoonheidsidealen van chef Modelcontrôle inventariseren en vergelijken met die van vorige keren. Elke week verandert de smaak van die man, lijkt het wel!"

Hij besloot om te wachten tot het half vijf geworden was, en dan gewoon naar huis te gaan en nergens over te praten. Hij pakte de bus, en het prachtige gevoel kwam over hem, dat hij een nota zou schrijven, zoals er

nog nooit een geschreven was op het kantoor. De mensen zouden te hoop lopen bij de typekamer, wanneer hij deze nota zou laten uittypen. Hij zou een nieuw licht gaan werpen op de coördinatie van modelcorrecties..... Toen hij wakker werd, reed de bus net weg van de halte waar hij had moeten uitstappen, en hij kwam pas om kwart over vijf thuis.

De volgende ochtend vond hij op zijn werk een briefje, dat hij ogenblikkelijk bij zijn chef moest komen. "Zeg Johan", sprak deze (hij heette namelijk Johan), "hoe komt het dat zij weer problemen maken over onze modelcorrecties?" "Ik weet het niet", zei hij, maar hij dacht: ik geef ze geen ongelijk. Zijn chef vervolgde: "Johan, als jij niet in staat bent om vanmorgen op de stafvergadering een en ander recht te zetten, dan ziet het er somber voor ons uit bij de volgende reorganisatie. "Jawel", knikte hij, en hij bloosde. Want waar ter wereld zou een grotere en mooiere kans voor hem te vinden zijn, om zijn chef te bewijzen hoe betrokken en loyaal hij was! En hoewel hij wist dat de problemen ontstonden door de grilligheid waarmee zijn chef zich uitsprak over schoonheidsnormen, stelde hij voor, een nota te schrijven over hoe er binnen zijn onderafdeling voordeliger, nauwkeuriger, doeltreffender en beter gewerkt zou kunnen worden. Op het gezicht van zijn chef verscheen de gemaakte glimlach die hij altijd zo moeilijk vond om te doorgronden, maar hij dacht: als het me vanmorgen lukt om de zaak recht te praten, dan mag ik mijn nota schrijven, en dan wordt alles beter.

Toen het uur van de vergadering sloeg, verscheen onze sous-chef volledig geprepareerd ten tonele. Een tiental ordners hield hij onder handbereik, en moeiteloos citeerde hij er uit, wanneer chef Modelontwerp de kritiek van zijn afdeling naar voren bracht. Zo krachtig was zijn argumentatie, dat chef Modelontwerp zelfs af en toe ging stamelen en hikkelen. Op die momenten wisselde hij met zijn eigen chef een blik uit, zo vertrouwelijk als hij nog nooit had gedaan.

Toen de vergadering was afgelopen, had de kantine alleen nog maar gevulde koeken en koffie, maar het deerde hem niet. Met dezelfde flair, als waarmee hij destijds zijn ladenblok links naast de schrijftafel had gezet, stapte hij op zijn chef af, en stelde voor de nota te schrijven over hoe alles voordeliger, nauwkeuriger, doeltreffender en beter zou kunnen worden op zijn onderafdeling. Maar zijn chef glimlachte slechts, en antwoordde dat het misschien beter was, eerst de reorganisatie maar eens af te wachten.

En terwijl onze sous-chef terug liep naar zijn eigen werkkamer, kwam het in hem op, dat zijn chef en hij die ochtend elkaars bondgenoot in een gemeenschappelijke leugen waren geworden, en misschien wel tot de VUT zouden blijven.